

Bílá lod'

Howard Phillips Lovecraft

Toto dílo je zveřejněno k volnému užívání pod licencí CC0. Všechna práva vyhlazena.

Další svobodná díla najdete na www.liberary.cz

Autor: Howard Phillips Lovecraft

Překlad: Martin Doucha

Jsem Basil Elton, strážce majáku North Point, který přede mnou spravovali můj otec a můj dědeček. Můj maják stojí daleko od břehu, nad slizkými skalami pod hladinou, které jsou patrné při odlivu, ale za přílivu mizejí v hlubinách. Kolem tohoto výstražného znamení po celé století proplouvaly majestátní koráby sedmi moří. Za dob mého dědečka jich bývalo mnoho; za dob mého otce méně; a dnes jich je tak málo, až si někdy připadám nezvykle osaměle, jako bych byl posledním člověkem na celé planetě.

Z dalekých břehů připlouvaly ony staré bárky s bílými plachtami; z dalekých východních břehů, kde svítí hřejivá slunce a sladké vůně prostupují nevšedními zahradami a pestrobarevnými chrámy. Staří námořní kapitáni často navštěvovali mého dědečka a vyprávěli mu o těchto věcech, o kterých pak vyprávěl mému otci, a můj otec pak vyprávěl mně za dlouhých podzimních večerů, kdy děsivě kvílel východní vítr. A o těchto a mnoha dalších věcech jsem dále četl v knihách, které mi lidé dávali, když jsem byl mladý a plný zvědavosti.

Ale ještě úžasnější než moudrost starých mužů a moudrost knih je tajná moudrost oceánu. Modrý, zelený, šedý, bílý nebo černý; klidný, zvlněný nebo rozbouřený; oceán není němý. Každý den svého života jsem jej sledoval, naslouchal mu a důvěrně jej znám. Zprvu mi vyprávěl jen kratičké příběhy poklidných pláží a blízkých přístavů, ale během let začal být přátelštější a promlouvat o dalších věcech; o věcech neobvyklejších a vzdálenějších v prostoru i v čase. Občas za soumraku se šedivý opar na obzoru rozestoupil a dovolil mi nahlédnout do dalekých míst; a občas v noci se hluboké vody moře projasnily a rozzářily a dovolily mi nahlédnout do míst v hlubinách. A do míst minulých i do míst možná budoucích jsem nahlížel stejně často jako do míst přítomných; neb oceán je ještě starodávnější než pohoří a nosí v sobě vzpomínky a sny Času.

Z jihu kdysi připlouvala Bílá loď, když byl měsíc v úplňku a vysoko na nebesích. Z jihu tiše a lehce klouzala po moři. A ať bylo moře bouřlivé či klidné nebo ať byl vítr příznivý či nepříznivý, vždy klouzala lehce a tiše, její plachty v dálí a její neobvyklé dlouhé řady vesel v pravidelném pohybu. Jedné noci jsem na palubě spatřil muže v rouchu a s plnovousem, který jako by na mne mával, abych se vydal na cestu k dalekým neznámým břehům. Mnohokrát poté jsem jej za úplňku vídal a pokaždé na mne mával.

Tu noc, kdy jsem přijal jeho pozvání, zářil měsíc velmi jasně a po mostě z měsíčních paprsků jsem přešel přes vody na Bílou loď. Onen muž, jenž předtím mával, teď promluvil na pozdrav v příjemném jazyce, který jsem

zřejmě dobře znal, a zatímco jsme plachtili k tajuplnému jihu pozlacenému světlem vlídného úplňku, čas nám krátily příjemné písne veslařů.

A když se rozbřeskl nový den, radostný a oslnivý, spatřil jsem zelený břeh daleké země, zářivé, krásné a pro mne neznámé. Z moře se zvedaly vznešené terasy zeleně poseté stromy a tu a tam odhalující blyštivé bílé střechy a kolonády neobvyklých chrámů. Zatímco jsme se blížili ke břehu, onen vousatý muž mi vyprávěl o té zemi, Zemi Zar, kde přebývají všechny sny a představy o kráse, které se lidem zjeví jen jednou, a pak jsou zapomenuty. A když jsem znovu pohlédl na zelené terasy, poznal jsem, že to je pravda, neb mezi divy přede mnou bylo mnoho věcí, jež jsem dříve zahlédl skrze opar za obzorem a v zářících hlubinách oceánu. Byly tam i tvary a představy mnohem úžasnější, než jaké jsem kdy viděl; vize mladých básníků, kteří zemřeli v bídě, než se svět mohl dozvědět o jejich zážitcích a snech. Avšak na svažující se louky Zaru jsme nevstoupili, neb se vypráví, že kdo na ně jednou vkročí, ten se již nikdy nebude moci vrátit na svůj rodný břeh.

Když Bílá loď tiše odplouvala od chrámových teras Zaru, spatřili jsme na dalekém obzoru před námi věže mocného města; a vousatý muž mi řekl: „To je Thalarion, Město tisíce divů, kde spočívají všechna tajemství, jež se lidé marně snažili odhalit.“ I pohlédl jsem znovu z větší blízkosti a uviděl jsem, že to město bylo velkolepější než všechna ostatní, jaká jsem kdy viděl nebo o jakých jsem kdy snil. Věže jeho chrámů sahaly do nebe, až nikdo nedohlédl jejich vrcholu; a daleko za obzor se táhly ponuré šedivé hradby, přes které šlo spatřit jen několik málo střech, podivných a zlověstných, avšak zdobených bohatými vlysy a poutavými sochami. Hluboce jsem toužil navštívit toto úchvatné, leč odpudivé město a žadonil jsem vousatého muže, aby mne vysadil na kamenné molo poblíž obrovské tesané brány Akariel; jenže on zdvořile odmítl mé přání se slovy: „Do Thalarionu, Města tisíce divů, vstoupili mnozí, ale nikdo se již nevrátil. Uvnitř se procházejí pouze démoni a šílení tvorové, kteří již nejsou lidmi, a ulice se bělají nepohřbenými kostmi těch, co pohlédli na přízrak jménem Lathi, jenž vládne městu.“ A tak Bílá loď proplula kolem hradeb Thalarionu a po mnoho dní následovala ptáka letícího na jih, jehož lesklé peří mělo barvu nebe, z něžž se vynořil.

Pak jsme připluli k malebnému pobřeží posetému květy všech odstínů, kde se pod poledním sluncem zelenaly líbezné luhy a překrásné háje, kam až oko dohlédlo. Z altánů mimo náš dohled se nesly přívally písní a útržky lyrické harmonie prokládané slabým smíchem tak znamenitým, že jsem samou dychtivostí připojit se k těm radovánkám popoháněl veslaře kupředu. A

vousatý muž nic neříkal, jen mne sledoval, zatímco jsme se blížili ke břehu lemovanému liliemi. Najednou vítr vanoucí přes květnaté louky a listnaté lesy přinesl pach, z něhož jsem se otrásl. Vítr zesílil a vzduch se naplnil smrtelným hnilobným puchem měst zasažených morem a odkrytých hřbitovů. A zatímco jsme ze všech sil pluli pryč od toho prokletého pobřeží, vousatý muž konečně promluvil: „To je Xura, Země nedosažených slastí.“

A tak Bílá loď znovu následovala onoho nebeského ptáka přes hřejivá požehnaná moře ovívaná něžnými voňavými vánky. Pluli jsme den za dnem a noc za nocí a za úplňku jsme poslouchali příjemné písně veslařů, líbezné jako tu dávnou noc, kdy jsme vypluli z mé daleké rodné země. A opět za měsíčního svitu jsme konečně zakotvili v přístavu Sona-Nyl chráněném dvěma zemskými výběžky z křišťálu, jež vystupují z moře a dotýkají se ve skvostném oblouku. Toto je Země zalíbení a na porostlý břeh jsme přešli po zlatém mostě z měsíčních paprsků.

V Zemi Sona-Nyl není čas ani prostor, utrpení ani smrt; a strávil jsem v ní mnoho věků. Zelené jsou háje a pastviny Sona-Nylu, pestré a voňavé jsou jeho květiny, modré a libozvučné jsou jeho potůčky, průzračné a svěží jsou jeho kašny a vznešené a překrásné jsou jeho chrámy, hrady a města. Ta země nemá hranic, neb za každou přehlídkou krásy leží další, ještě krásnější. Otevřenou krajinou i mezi skvosty měst se může volně procházet ten šťastný lid, jenž je do posledního obdařen neposkvrněným půvabem a nezkalenou spokojeností. Po celé věky, které jsem tam strávil, jsem se blaženě procházel zahradami, kde malebné pagody vykukují z rozkošných shluků keřů a bílé chodníky jsou lemovány křehkými květy. Šplhal jsem na mírné kopce, z jejichž vrcholů byly vidět úchvatné scenerie plné krásy s věžatými městečky rozkládajícími se v zelených údolích a zlatými kupolemi obrovských měst blýskajícími se na nekonečně vzdáleném obzoru. A za měsíčního svitu jsem hleděl na třpytivé moře, křišťálové výběžky a poklidný přístav, kde kotvila Bílá loď.

Jedné noci v nesčetném roce Tharpu jsem v zářivém úplňku uviděl vábi-vou siluetu onoho nebeského ptáka a pocítil první hlodání neklidu. Pak jsem promluvil s vousatým mužem a řekl mu o své nové touze vydat se do vzdálené Cathurie, kterou zatím žádný člověk nespatriil, ale všichni věří, že leží za čedičovými sloupy západu. Je to Země naděje a září v ní dokonalé ideály všeho, co známe odjinud; nebo se to alespoň povídá. Jenže vousatý muž mi řekl: „Vyvaruj se těch nebezpečných moří, kde prý Cathurie leží. V Sona-Nylu není žádná bolest ani smrt, ale kdo ví, co leží za čedičovými sloupy zápa-

du?“ Přesto jsem za dalšího úplňku nastoupil na Bílou loď a se zdráhavým vousatým mužem jsme vypluli z blaženého přístavu do neprobádaných moří.

A nebeský pták letěl před námi a vedl nás k čedičovým sloupům západu, jenže tentokrát veslaři ve svitu úplňku nezpívali žádné písně. V duchu jsem si neustále představoval onu neznámou Zemi Cathuria, její skvostné háje a paláce a dumal jsem, jaké další divy tam na mne čekají. „Cathuria,“ říkal jsem si, „je domovem bohů a zemí nesčetných měst ze zlata. Tamní lesy jsou plné aloí a santalovníků, stejně jako voňavé háje Camorinu, a mezi stromy poletují líbezně cvrlikající pestrobarevní ptáci. Na zelených rozkvetlých horách Cathurie stojí chrámy z růžového mramoru bohatě zdobené reliéfy a malbami bájí, se svěžími kašnami ze stříbra na nádvořích, kde s okouzlující melodií zurčí provoněné vody přivedené z řeky Narg pramenící v jeskyni. A města Cathurie jsou obehnána zlatými hradbami a dlážděna též zlatem. V zahradách těchto měst jsou neobvyklé orchideje a vonná jezírka se dnem z korálu a jantaru. V noci jsou ulice a zahrady osvětleny zdobnými lampami zhotovenými z trojbarevných želvích korunýřů a znějí tam příjemné melodie zpěváků a loutníků. A domy ve městech Cathurie jsou jen samé paláce, pod každým z nich protéká voňavá strouha přivádějící vodu z posvátného Nargu. Postaveny jsou z mramoru a porfyru se střechou z třpytivého zlata, jež odráží sluneční paprsky a umocňuje krásu měst, na kterou blažení bohové shlížejí z vrcholů dalekých hor. Nejvznešenějším ze všech je palác velkého panovníka Dorieba, jehož mnozí prohlašují za poloboha a jiní za boha. Vysoko sahá Doriebův palác a z jeho hradeb ční početné mramorové věže. V jeho rozlehlých sálech se scházejí mnohé zástupy a visí tam trofeje věků. A střecha je z ryzího zlata, stojí na vysokých rubínových a azurových sloupech a je zdobena takovými reliéfy bohů a hrdinů, že když se do těch výšin někdo zadívá, musí si připadat, jako by se díval na živoucí Olymp. A podlaha paláce je ze skla, pod níž protékají důmyslně nasvícené vody Nargu hemžící se nápadně barevnými rybami, jaké za hranicemi překrásné Cathurie neznají.“

Tak jsem si sám pro sebe o Cathurii vyprávěl, jenže vousatý muž mne pokaždé varoval, abych se vrátil zpět k blaženým břehům Sona-Nylu; neb lidé již znají Sona-Nyl, avšak Cathurii zatím nikdo nespatřil.

A jednatřicátý den plavby za oním ptákem jsme spatřili čedičové sloupy západu. Byly zahaleny v mlze, takže nebylo vidět, co se skrývá za nimi, a člověk ani nedohlédl jejich vrcholu – někteří dokonce tvrdí, že sahají až do nebe. A vousatý muž mne znovu žádal, abychom se vrátili zpět, ale já ho neposlouchal; neb jsem si představoval, že se z mlh za čedičovými sloupy ozývají

melodie zpěváků a loutníků; líbeznější než nejlíbeznější písně Sona-Nylu a pějící mi ódy; ódy o mně, neboť jsem se od měsíce v úplňku vydal na dalekou cestu a pobýval jsem v Zemi zalíbení. A tak Bílá loď vyplula za zvukem melodie do mlhy mezi čedičové sloupy západu. A když hudba ustala a mlha se zvedla, nespátřili jsme Zemi Cathuria, ale dravé nepřemožitelně se řinoucí moře, které náš bezmocný koráb unášelo k nějakému neznámému cíli. Brzy k našemu sluchu dolehlo vzdálené burácení padajících vod a našemu zraku se na dalekém obzoru před námi zjevil mohutný oblak vodní tříště obrovitánského vodopádu, kde oceány světa padají do nesmírné nicoty. Pak mi vousatý muž se slzami na tvářích řekl: „Zavrhli jsme překrásnou Zemi Sona-Nyl, kterou již možná nikdy nespátříme. Bohové jsou mocnější než lidé a zvítězili.“ A já zavřel oči před zcela jistě se blížícím nárazem a zapudil tak obraz nebeského ptáka, jenž svými modrými křídly posměšně mával nad okrajem vodopádu.

Po nárazu přišla temnota a uslyšel jsem výkřiky mužů i nelidských věcí. Z východu se zvedl prudký vítr a já se v jeho chladu krčil na mokré ploché skále, která se mi zvedla pod nohama. Pak jsem uslyšel další náraz, otevřel jsem oči a ocitl jsem se na plošině onoho majáku, odkud jsem před dávnými věky vyplul. V temnotě pode mnou se rýsoval obrovský nejasný obrys lodi tříštící se na ukrutných skalách, a když jsem se nad tou zkázou rozhlédl, všiml jsem si, že světlo majáku zhaslo poprvé od chvíle, kdy se o něj začal starat můj dědeček.

A během pozdějších hlídek téže noci, když jsem vstoupil do věže, našel jsem na zdi kalendář nedotčený od chvíle, kdy jsem odplul. Za úsvitu jsem sestoupil z věže a vydal se hledat trosky na skalách, ale našel jsem pouze toto: zvláštního mrtvého ptáka, jehož zabarvení se podobalo blankytnému nebi, a jediné zpřelámané ráhno bělejší než vrcholky vln nebo horský sníh.

Od té doby mi již oceán svá tajemství nevyprávěl; a přestože pak ještě mnohokrát úplněk svítil vysoko na nebesích, Bílá loď již z jihu nikdy nepřišla.

Poznámky k překladu

*a sladké vůně prostupují nevšedními zahradami a pestrobarevnými chrámy.
and sweet odors linger about strange gardens and gay temples.*

Slovní spojení „linger about“ v angličtině znamená, že něco delší dobu zůstává na určitém místě, i když tomu nic nebrání ve volném pohybu. V případě lidí nebo jiných živých tvorů se to dá výstižně přeložit například jako „bloumání“ nebo „postávání.“

*avšak zdobených bohatými vlisy a poutavými sochami.
yet adorned with rich friezes and alluring sculptures.*

Vlys¹ je architektonický prvek především v antické architektuře. Je to zdobená střední část vodorovného překladu neseného sloupy.

*zatímco jsme se blížili ke břehu lemovanému liliemi.
as we approached the lily-lined shore.*

Tady není jasné, jestli ten břeh mají lemovat opravdu lilie, nebo lekníny (anglicky „water lily“). Pro příběh to ale nehraje roli.

*a bílé chodníky jsou lemovány křehkými květy.
and where the white walks are bordered with delicate blossoms.*

Slovo „delicate“ zde může mít dva různé významy. První je ten, že zmíněné květy jsou křehké. Stejně dobře je ale možné, že mají být drobné. Pokud je ta nejednoznačnost záměrná, v češtině to nejde moc dobře vyjádřit.

*stejně jako voňavé háje Camorinu
even as the fragrant groves of Camorin*

Slovo „Camorin“ bude zřejmě alternativní zápis jména mysu Comorin, nejjihnějšího místa Indie.

Z východu se zvedl prudký vítr a já se v jeho chladu krčil na mokré ploché skále

From the East tempestuous winds arose, and chilled me as I crouched on the slab of damp stone

V originálně se doslova píše, že ho „bouřlivý vítr studil“ nebo „zchladil.“

¹ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vlys>

Poděkování

Tento překlad podpořili: *Michal Špaček, SUK, Martin Vondráček* a 2 anonymní přispěvatelé.

Howard Phillips Lovecraft
Bílá loď

Z anglického originálu The White Ship
vydaného serverem Libery.cz v roce 2016
přeložil Martin Doucha
První vydání, Chomutov 2016
Vydavatel: Libery.cz – Martin Doucha
Kukaňova 19, Chomutov